

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali part közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 Ötásztos petitorát 5 kr.
 Nagybőrdetű, mint szintén több
 belbi hirdetések, ake szerint a leg-
 olcsóbb árért.
 Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
 30 kr.
 Nyilatkozat megjelölésére külön
 30 kr.
 Nérv. vagy bérmentésnél beiktatott kár-
 ták nem veszték tekintetbe. — Ugy-
 szintén kártyák nem adnak vissza.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán külvé.
 Egy évre 10 ft — kr. 1/2, évre 2 ft 50 kr.
 Fél évre 5 ft — kr. 1/2, egy évre 10 ft.
 Előfizetési pénz minden közzététel-
 nével. Főpénz, Vecsey-ház földszintén a
 szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
 Előfizethető helyben.
 Telegr. K. Lajos könyvkereske-
 déseben a szerkesztőségnek. — Egyébként
 a postahivatalok útján.

Az ellenzék politikája.

III.

Elleneznünk kell, hogy a szül-
 tetési arisztokracia továbbra is ha-
 lalmában tartsa a demokraciát!
 Elleneznünk a nagynási táblának
 a nemzet képviselői ellenében vett kihívó
 magaviseletét.

A magyar felsőház reformál-
 tásaként és pedig Amerika példájára
 úgy, hogy a törvényhatóságok által vá-
 lasztott felsőházi tagokból alakuljon
 meg a felsőház!

Tagadjuk a népképviselői
 elv megcsontítására kidöntött intézmé-
 nyek jogosultságát, a törvényhatóságok-
 ban, a községekben és mindenütt.

Tehát a törvényhatósági
 drakói törvénynek is a népképvi-
 seleti és önkormányzati alap visszaállí-
 tása mellett megváltoztatása is egyik fő
 törekvésünk.

A városoknak — a műveltség
 e veteményes kerteknél, közéletében az
 önjogosság, a szabad mozgás áldásait ki-
 vánjuk meghonosítani, a központosítási
 hatalom mérges növényeinek kiirtása
 mellett.

Mert meg vagyunk győződve, hogy
 a közszellem tartja fen a nemzeti
 öntudatot, az önértéket; ezek
 nélkül nemzet soha nagygyá nem lehet!

Az egyetemi, a társulási, a
 gyülekezési szabadság a nemzet
 tagjainak önállóságát feje ki, jellemét
 megadja; s az eszmésurlódásnál fogva a
 köznevelődést segíti elő.

Veszélyek idején csak is önálló, ön-
 tudatoson cselekvő polgárok kelletnek
 foghatni a csapásokat; s a hol minde-
 nek polgár keble egy-egy erő: ott az
 ellenségnek hátrálni kell, ott a veszély
 után is jölet következnek!

Pártoljuk tehát a szabad sajtót,
 mint a felvilágosodás emeltyűjét, és a
 közvélemény irányozóját, minálta lehetővé
 tétetik, hogy a művelődés ne egyez-
 osztályos, hanem a népek, s az összes
 nemzetnek tulajdona legyen!

Pártoljuk pedig ezeket a józanul ér-
 tett szabadság körén belül.
 S másfelől a visszaéléseknek, melyek
 tulzába mennek, a polgárok közti jó-
 egyetértést s az ország békéjét veszélyez-
 tetik, — kerülhetlen ellenségei va-
 gyunk!

Kivánjuk, hogy polgári és bü-
 tető törvénykönyvünk legyen és
 pedig ez utóbbi az esküdtetési intéz-
 ménynek általánosan behozása mellett;
 hogy ne a bíróság legyen az igazságszolgá-
 lításnak egyedüli irányzója, hanem a
 közpolgár is ellenőrizhesse azt, a törvény-
 rendeléseinek ismeretével. —

Az igazságszolgáltatás terén tett fol-
 tosások ki nem elégíthetik az igazság
 szomjúhozóit.

Sem az olcsóság, sem a gyors-
 ság el nem éretet az új bíróságok
 szervezése által.

Kell tehát az igazság szolgál-
 tását is reformálni.

Es pedig többi közt a közvetlen
 szóbeli eljárás és a békebírói intéz-
 mény behozása által; ami a
 gyorsaságot és olcsóságot létrehozza s a
 hosszas perlekedési rendszert megszüntet-
 tetvén, egy a jog védőnek, mint az ér-
 dekllett közönségnek javára sok időt,
 munkát és kiadást megkímélhetővé tesz!

Kivánjuk a kiváltságos tör-
 vénszűkekre megszüntetését, —

hogy a törvény előtt mindenki
 egyenlőnek tekintessék!

Tovább kívánjuk a dohány mo-
 nopoliumpnak és más közzetett gyű-
 lölt adóknak megszüntetését, s ha azok
 jövedelmére szükség van, azoknak
 más képp bevezetését.

Mert nemzetgazdaságilag be van
 bizonyítva, hogy a közzetett adók
 általában az állami jólétet hanyat-
 lítására mutatnak.

De az is kétségtelen, hogy a nem-
 zet vérel és jellemével ellenkezőben
 álló adózások soha sem válhatnak áldás-
 os beruházások alapjaivá.

A mellett, hogy a dohány monopoli-
 um a termelés szabadságával is ellen-
 tétben áll, millióktól fosztja meg a gaz-
 daközönséget, és a nemzet közjóvel-
 mélyét, mely a szabad termelés ál-
 tal nagy mérvben növekedvén, egyesek
 az ország huznának hasznát beléle;
 míg most a kincstár roppant kiadása a
 jövedelem kétharmadát fölemészti!

A haza szabadsága központjában
 kell összefolyni az egyesek, osztályok,
 testületek, hatóságok jogainak.

Következésképen semmi kiváltság
 nem tűrhető, sem fent sem alant, ami
 az ország szabadságával ellenkezik.

Igy tehát a nemzeti és igé-
 nyek sem terjedhetnek odáig, hogy sz.
 István birodalmának épességét megtámadják.

Másfelől pedig az ország jogai
 határán belül ki kell elégtetni a
 nemzeti és igé-nyeknek is; hogy idegen
 ajku polgártársaink is annál inkább a köz-
 haza érdekében csatlakozzanak, melynek
 szabadsága védelmében nem egyszer
 osztoztak a legjobb magyar
 hazafiakkal!

De e tárgyi irányzatoknak csak
 odáig szabad terjedni, a meddig Ma-
 gyarország önállósága meg nem
 ingattatik.

Az ellenkező irányzatoknak, — jöjje-
 nek azok Bécs, Belgrád, Bukarest vagy
 Moszkva felől, — megsemmisítésére élet-
 hal harcot vívott és vívand örökre a
 Magyar!

Az ellenzéknek programja tehát, a
 főnébbi rövid vázlat szerint is, mind köz-
 jogi tekintetben, mind reformkérdésekben
 vonatkozólag, annyira indokolt, oly termé-
 szetes, hogy a nemzet jogosságára el-
 len, miszerint azt kivételre, eredményre
 juttatni törekszik, — kétség sem férhet!

S ha csakugyan a nemzet véreből és
 lelkéből merített indokolás szól e pro-
 gramm mellett!

Bármit beszéljenek a kormánypart
 tagjai; bármint törekedjenek az ellenzék
 leszorítási álláspontjáról, — előbb utóbb
 győzni kell annak; az ellenzék politikája,
 kell, hogy kormányra segítse a nemzeti
 közjóhajtás eléréséért törekvő férfiakat.

A haza és a trón érdeke össze van
 törvénnyel a tekintetben, hogy az ellenzék
 diadalra jusson. —

Azt hisszük, hogy a legközelebbi
 idők igazolják nézetünk helyességét, s
 az ellenzék kormányképességét!

Méresnek látszik ez állítás; de a
 veszélyben maga az ég segít!

Feljegyzés-e? Egy esztendőnyi
 polgár a pesti törvényszék a követválasztások
 "rézese" — elkövetett feljegyzéséről "egy
 havi" fogságra ítélt. Vajon ha történt volna
 igazán feljegyzés, — "egy havi" fogság-
 gal le lehetne-e menteni a király személyének áll-
 titólagoz megbántását?

Igy múlt el egy hó. Ida, ki a féltékeny-
 ség szemével nézte Sorenzát és Porryt, semmit
 nem talált, mi azon gondolatban megröszölthette
 volna, hogy Nilt gyöngédebb érzelmekkel visel-
 tetik Sorenza iránt. Ezen, mint ő hitte, határo-
 zott felfedezés által megnyugtatta, barátság-
 sabb és egyenesebb lett Sorenza iránti magva-
 seletében, s ennek úgy tetszett, mintha az ide-
 vidék álom képen ropolne el. Gyakran, ha éle-
 tükben esen idősárára később visszagondol,
 ezt boldogságra rövid tavaszi álomnak nevezte
 Sorenza.

A földes úr ezen idő alatt csak párszor
 látogatta meg az örnagy családját, a nem is
 igen beszél Sorenzával.

Ő maga részéről annyira megvolt elé-
 gedve a jelenlét, semmint arra gondolt, vagy
 medve hogy arra vigyázott volna, hogy Sturm
 úgy viseli magát, mintha ő nem is lenne a vi-
 ségben.

Sommi nem zavarta őt, még Ernfríednek
 a műteremben tett látogatása sem, s így éle-
 tét ezen hónapot, s úgy tetszett neki, mintha
 ismét azon jó, vidám gyermeké lett volna,
 ismét azon jó, vidám gyermeké lett volna,

— Birói kinevezéseket várhatni köze-
 lebből a hivatalos lapban, megjön a pesti kir-
 táblának új elnöke is.

— A jezuitákat gr. Zichy kegye-
 dett megajándékozni Pozsony vidékének legki-
 sebb helyén egy szép nyaralóval; azonban a
 pozsonyiak nem akarják tűrni e fekete se-
 ret, s vasárnap meg is követték őket, midőn
 a hegycsúcsra vonultak.

— Az első horvát király megkoroná-
 zásának 800 dik évfordulóját napja 1876. okt.
 9 én lesz, mikor Zwoinimír a palatői Péter
 templomban felavatott; akkor a szertartást
 VII. Gergely nevében egy bíbornok végezte.

A horvátok már előbb is királynak nevezték
 uralkodóikat, de Zwoinimír koronázottat meg
 először. E férfi emlékeire négy év múlva
 nagyszerű ünnepélyt rendeznek a horvátok, s
 az előkészületek erre név már megtették.

— A horvát országgyűlés pénzügyi
 bizottsága rendelkezési alapul 200000 forint irán-
 zott elő, de ezt a gyűlés vonakodik meg-
 szavazni, pedig ebből a kormány 8000 forint elköl-
 tött már. Ott is szépen gazdálkodnak.

Társadalmi kérdés.
 Soha sem volt jobban alkalmazható ama-
 német közmondás, "die Welt wuschet betrogen
 werden," mint a mai uralgó korszellemre, a
 jelenlegi úgynevezett közvélemény a mit ma
 egyedülről erkölcsi nyomással követel, más
 oldalról ugyanazt a követőt elinteli, rágalmaz,
 megvet, egyáltalán csöppet nyújt arra, hogy
 megmondandóan velük versenyt futva, fe-
 nekellen mélységbe rohanjon.

A jelen uralgó korszellem nemcsak hogy
 erkölcsi nyomattal megkívánja, hanem con-
 ditio sine qua non követeli azt: miszerint a
 társadalomban résztvevők, mind költekezésben,
 mind ruházatban, mind egyebnemű költségek-
 ben egymással versenyezzenek, ha történetesen
 valamelyik a felülről visszarid a következő-
 nyektól, azt, mint a ki a korszellem kívánál-
 mainak eleget nem tett, különösképpen, nevelet-
 lennek, nem társaságra valóknak elnevezik,
 gúnyos, megvető szavakkal illetik.

Ily nyomozó társadalmi kívánalmakkal
 az ember küzd jelen korban a csekély fizetéses
 tisztviselő, a ki állásához képest, jövedelmét
 mérlegre téve, nem képes a társadalmi igé-
 nyeknek megfelelni.

Sokan kizsármítás nélkül azt állítják,
 hogy ha régi hivatalnok p. o. egy senator 200
 forint megtudott ura midőn élni, miért nem
 tudna a jelenlegi háromszor vagy négyszer
 annyival kijönni; igaz, hogy volt oly idő, midőn
 egy alispánnak 30 ft fizetése és egy pár
 csizmája volt, igen, de "tempora mutantur et
 nos in illis", most másként áll a dolog, ha azon
 balfogalmukat a régi helyzetbe vissza akar-
 rántani, t. i. a bársonyval bellet fotelek he-
 lyett egy régi karszékbe ültetnek, ezt mon-
 danák bí azok, hogy csak a jelenkorban obaj-
 tunk maradtak.

Vegyük fel például a lakást, a mi haj-
 danában 30 ft volt, most 200 ft; egy mázsa
 liszt 3 ft, most 15 ft; marhahús fontja 8 kr.,
 most 24 kr., egy kenyér 30 kr., most 1 ft 50
 kr stb. Tehát ebből kiviválgat, miszerint a
 régi időt a mostaninoh nem lehet hasonlítani.

Az ily tisztviselő, a ki jelenleg a társad-
 alomban részt nem vesz, a társadalmi nyil-
 vántartásból kiharad, népképviselőt alapján
 nem választatik meg, mert — ugymond —
 nem ismerik; ha lármát nem üt, nem véteik
 ügyalame, a szerény visszavonuló, mint egy
 fősas alma: személtárába kerül és kidobatik
 a hivatalból, ha nem szerepel, nem kiabál,
 nem halad előre, mint a jó élelmes kalmár, a
 ki a legrosszabb portékáját, a leginomább he-
 lyett el tudja adni, a bevétő szavaival annyira
 elfogultatja teszi, hogy az csak otthon veszi
 száre, miszerint fiuom kelme helyett akarata
 ellenében roszat választ.

Még a házasságonkál is elutasítják a ki-
 sebb fizetésű hivatalnokot, mondván 600 ft,
 800 ftból leányomat nem tudja eltarítani ran-
 jához illőleg, lakását fixet 300 frtot, 5 öl fa
 legalább szükséges egy évre: 100 ft; tehát
 három vagy 400 frtotl nem élhet, sem nem
 ruházhatja magát.

Igy tehát, tekintve a hivatalnok nyom-
 mazó helyzetét, minden oldalról levén szo-

rongatva, nem csuda: ha némelyik kétségbe-
 esve rendkívüli eszközökhöz folyamodik, és az
 állását kockáztatva, oly csinyt követ el,
 a mely egész jövőjét, becsületét maga után
 rántja.

Tehát uraim! ha a hivatalnokoktól er-
 kölcsei nyomással azt kívánjuk, miszerint azok
 velünk egyaránt társadalomban éljenek, tiszt-
 ságos társaságokban tényleg részt vegyenek,
 a kurta kocsmákba ne járjanak, illedelmes la-
 kással bírjanak, mind magok, mind családjuk
 tisztességösen ruházkodjanak, a hivatalos töve-
 díket lelkiismeretes pontossággal egész oda-
 adással teljesítsék, javítani kell anyagi helyze-
 tükön, hogy t. i. az illetők becsületes és igaz
 uton, felemelt fővel haladhassanak és a társad-
 alom kívánalmainak a kor igényeireh képest
 családjaikkal eleget tehessenek, mert a jó ke-
 resztény is tudja, miszerint pénz nélkül nem
 lehet bucsura járni.

Vidéki.
 — A kecskeméti iparműkiállítás be-
 jelentési határidejének meghosszabbítása.
 Habár a kecskeméti iparműkiállításra Ma-
 gyarország különböző vidékeiről igen szép er-
 edményt ígérnek: a mennyiben vannak mégis
 iparágak, melyek az ideig kevéssé, — vagy
 épen nincsenek képviselve, hogy a netalán meg
 ezután jelentkezni kívánóknak alkalom nyujtas-
 sák a részvételre. — a jul. 20-ikára kitűzött
 jelentési határidő augusztus 10-ik
 napjáig meghosszabbítottatott.

Ugyanezért tisztelettel felhívhatunk mind-
 azok, kik a kecskeméti ipartárlaton mint kiál-
 lítók részt venni szándékoznak, mielőbb jelen-
 tkezni sziveskedjenek, hogy a tárgyak osztá-
 lyozására megkivánatott építkezés idejében esz-
 közhöltek legyen.

Kecskemét, 1872. jul. 20.
 A rendező bizottság.

ÚJDONSÁGOK.

**Helybeli előzetési díjakat leg-
 feljebb pár nap alatt Te-
 legdi K. Lajos ur kereskedé-
 sében lehet azni sziveskedjenek.**

A kijelölt bizottságra a városi tiszt-
 ujtás alkalmával — úgy látszik — nem igen
 könnyű feladat vár, mint halljuk, egy-egy áll-
 lomásra tömegesen jelentkeznek, de hogy ki-
 nek fog kedvezni a szerencse? — az még a
 jövő títka.

A dal és zene-egylet vásár vasárnap-
 ján a színházban, a nagyvárdi dalárnyepélyre
 elhárulási költségeinek fedezésére h a n g-
 y e r s e n y t rendez. Előre is felhívjuk erre
 a közönség pártolását és figyelmét.

A gymnáziumi tanulók ez évi nyil-
 vános közvisgát ma véget értek. Ma délig
 — midőn e sorokat írjuk — a sikerről álta-
 ban dicsőrethet szólvantunk. Nem helyeselt-
 tük azonban, hogy a legtöbb idót itt is a "holt"
 nyelvekre fordították. Midőn így a gymnáziumi
 közvisgákról csak elismeréssel nyilatkozhat-
 tunk, nem mulasztatjuk el kiemelni a 3. s
 4-ik gym. oszt. segédtanárát Nagy Pált, kinek
 névszerűen is kitünő tanári képessége
 méltán kelthetett figyelmet a hallgatóság előtt.
 Tízvel legyen tölünk, mintha e derék ifjut a
 többi tanárok rovására akarnék feltüntetni.
 Oh nem. Csak kötelességünkkel teljesítjük, s
 meggyőződésünkkel követjük akkor, midőn e
 kép. képességgel felruházott ifjura — így al-
 kalmilag is — felhívjuk az egyházkerület elő-
 járóinak figyelmét. Nagy Pál, — bár az ő
 tantárgyaira csak kevés idő fordíthatott, —
 közelebb vizsgálja ifjú fényes bizonyítványt
 állított ki magáról, miyennel igen kevés ifju
 dicsekedhetnek. Hisszen arról legilletékesebb
 bizottságot tehet az egyházkerületi vizsgáló
 küldöttség. Mi csak azt mondjuk, hogy Nagy
 Pál megnyerése fősikálánkhöz szerencse le-
 hetne. Es 6 méltó társa lenne a jelenlegi de-
 kán gymnáziumi tanároknak. — Reméljük is,
 hogy az ily jeles ifju intézetünknel nem fog
 mellőzöttetni.

A kereskedelmi iskola ösztöndíj-alap-
 jára adakoztak: a kereskedő testület közpénz-
 tára 10 ft, debreczeni takarékpénztár 10 ft,
 gőzmalomtársulat 10 ft, Szepessy Antal 5 ft,
 Csanak József úlete 5 ft, Makó István 5 ft,
 Berger Henrik 5 ft, Arva Manó és Társa 5 ft,
 Fischer F. G. 5 ft, Szabó Lajos 5 ft, Steinfeld
 Antal 5 ft, Budaházy Jozsef 5 ft, Berghofer
 István 5 ft, Riekl József 5 ft, ifj. Szathmáry
 Mihály 2 ft, Stenczinger Károly 3 ft, Gaszner

tökéletlenségünket, mert a másolat soha nem
 lesz az, a mi az eredeti.
 "Az igaz; de akkor azt is be kell ismer-
 nie, hogy a művészet igen tökéletesen."
 "Nem, azt nem ismerem el." A művészet
 emberi dolog, s mint ilyen csak tökéletesen
 emberit lehet elő. A természet itentől eredt,
 emélfőleg isteni.

"Kegyed fiatal, s így képzeletben él,
 egy az emberi mint az isteni dolgokat illető-
 leg, — mondá Sturm mosolyogva, — a kegyed
 mellett művésznő."

"Igen, szívvel és lélekkel, habár tehetés-
 gem csakely legyen is."
 "Kegyednél a képesség a szívvel és lé-
 lekkel kézen fogva jár."

A földesur pillantásai, csaknem átszege-
 zték Sorenzát, a midőn folytatta:
 "E napokban egy szép jövőt ígérő fiatal
 művész fog idejönni, ki kegyed nevet viseli.
 Talán rokonnak."

Sorenza arczát magas pir borította el, s
 egész kínéséből meglátszott a savar. A föld-
 esur nem zárta be választát, hanem folytatta:

"Atyjával, Bencke nagykereskedővel, s
 anyjával a szép Bill Amáliával jó ismer-
 etségben voltam. Miután Bencke özvegy lett,
 fiával Kopponházába ment, s néhány év múlva
 elhalt. fia Dániában neveltetett, s ott kezdte
 művészi pályáját; melyet most itthon akar
 folytatni. Egy évig akar itt tartózkodni, azt-
 tán Düsseldorfba megy."

Ezzel a földesur szava félbeszakadt.
 Sorenza szíve nyugtalanul dobogott. Kiv-
 szünet után a földesur folytatta:

"Gothenbürgában rövid 'artozkodásom
 alatt Bencke Rudolfal találkoztam, ki elbeszélte,
 hogy 3 hét múlva Stokholmba menend, hol száz
 ösmereiten rokons van. Talán kegyed is egyike
 azoknak? Az örnagytól hallottam hogy kegyed
 egy Bencke nevű kereskedő leánya. Nem em-
 lékszem, hogy hallottam volna valaha, hogy
 Rudolf atyjának fivére is volt."

(Folyt. következik.)

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA.

Regény három kötetben.

Irta Schwartz Mária Zoélla.

Első rész.
(Folytatás.)

Porry ostéinkint ájtott az örnagyhoz, s
 ekkor ő is Sorenza rendezen választokat készí-
 tettek.

E hetek alatt Nilt sem a barátságáról, sem
 a szerelméről egy szót nem szólt Sorenzához,
 de valami természetes bizalmasság fejlődött ki
 közöttük, mely azt okozta, hogy Sorenza
 egész romlanlan szívvel csügött új tisztán.
 Ha egyszer s másszor, midőn egyedül
 voltak, társalgás közben kezét megfogta. So-
 renza nem ellenkezett vele, s nyugodtan en-
 gedte át kezét.

Utter.
 Ladó
 műszerek.
 mindenféle
 legjobb állapotban
 műszereimet eladóvá
 tan mesterségen foly-
 gyok. — minden órán
 szintén mindennemű
 lak és kapu vasalatók
 egyéb készletek jutá-
 vehető. A midőn a
 zokát értesitem, egy-
 szletekben is eladom.
 p. p. peterhá-utca 819.

Papp József.
 OLAH KÁROLY.

Termében
 különböző színű
 ökrért

Minden nem-felső tárgy visszavételük vagy felszámolók. Uj bizonyítéka a szigony becsületességnek!

Olcsó ékszer holgyek és urak számára.

Friedman A. Bécsben,
 Praterstrasse 26.

Friedman A. Bécsben,
 Praterstrasse 26.

Nagyban eladóknak engedélyben részletek.
 1. — non plus ultra gyöngy-
 kékcs (Cognac) "Aquila"
 2. — "Aquila" "Aquila"
 3. — "Aquila" "Aquila"
 4. — "Aquila" "Aquila"
 5. — "Aquila" "Aquila"
 6. — "Aquila" "Aquila"
 7. — "Aquila" "Aquila"
 8. — "Aquila" "Aquila"
 9. — "Aquila" "Aquila"
 10. — "Aquila" "Aquila"

